

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ขอให้ทุกฝ่ายเคารพหลักสิทธิมนุษยชนในการชุมนุม ให้ใช้อุปกรณ์อันตรายเท่าที่จำเป็น รวมถึงการประกันสิทธิเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

ตามที่ประชาชนกลุ่ม REDEM และเครือข่ายได้ชุมนุมเพื่อแสดงออกทางการเมืองในหลายบริเวณรอบเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 20 -21 มีนาคม 2564 โดยมีรายงานสถานการณ์การกระทำผิดกฎหมาย ความรุนแรง และการปะทะกันระหว่างผู้เข้าร่วมชุมนุมและเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนมีการใช้อาวุธสิ่งเทียมอาวุธและยุทธวิธีต่าง ๆ มีผู้ชุมนุมบางกลุ่มที่ก่อเหตุความไม่สงบ รวมถึงกลุ่มบุคคลไม่ทราบฝ่ายและฝ่ายเจ้าหน้าที่ได้ใช้มาตรการและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระบอง น้ำผสมแก๊สน้ำตา กระสุนยาง มีการจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งรวมทั้งเด็กและเยาวชน และมีผู้เข้าร่วมการชุมนุม ประชาชน ผู้สื่อข่าว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ติดตามสถานการณ์โดยส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมสังเกตการณ์การชุมนุมอย่างต่อเนื่อง และมีความห่วงกังวลต่อการชุมนุมที่มีแนวโน้มการใช้ความรุนแรงมากขึ้น จึงขอเรียกร้องให้ทุกฝ่ายพิจารณา ดังนี้

1. เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่พึงกระทำได้ในสังคมประชาธิปไตย โดยรัฐมีหน้าที่ต้องเคารพและคุ้มครองให้ประชาชนสามารถใช้เสรีภาพดังกล่าวได้อย่างเสรีภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ขณะที่ผู้ชุมนุมไม่ว่ากลุ่มใดจะต้องหลีกเลี่ยงการกระทำผิดกฎหมาย หรือช่วยหรือชักชวนผู้อื่นให้กระทำความผิดกฎหมาย อันอาจเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องใช้มาตรการ บังคับใช้กฎหมาย จำกัดการใช้เสรีภาพของผู้ชุมนุมโดยรวม

2. ในการควบคุมสถานการณ์การชุมนุมและมีการใช้อุปกรณ์ที่เป็นอันตราย มีผลกระทบต่อความปลอดภัยและชีวิตเช่นกระสุนยาง เจ้าหน้าที่รัฐต้องยึดแนวปฏิบัติขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้อาวุธที่เป็นอันตรายที่ไม่ถึงแก่ชีวิตเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย (United Nations Human Rights Guidance on the Use of Less-Lethal Weapons in Law Enforcement) ที่กำหนดให้การใช้อาวุธหรืออุปกรณ์ประเภทดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ด้วยความระมัดระวังและใช้เพื่อระงับอันตรายที่ชัดเจนต่อผู้อื่นหรือเจ้าหน้าที่เท่านั้น รัฐจึงควรทบทวนการใช้กระสุนยางเท่าที่จำเป็นอย่างยิ่งและไม่สามารถใช้วิธีการอื่นได้ โดยต้องใช้กับกรณีเฉพาะ ห้ามใช้มุ่งเป้าหมายโดยไม่เลือก (indiscriminate) เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายให้น้อยที่สุด ทั้งนี้รัฐควรเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสมและพอเพียง

3. กรณีการจับกุมเด็กและเยาวชนที่ เป็นผู้กระทำความผิด รัฐควรคำนึงถึงสิทธิเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม โดยให้เป็นไปตามหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมถึงกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน หรือ “กฎแห่งกรุงปักกิ่ง” และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก สวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ รวมถึงการแก้ไขเพื่อคืนผู้กระทำความผิดสู่สังคม

4. ในการดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลอันมีเหตุจากสถานการณ์การชุมนุมหรือการแสดงออกทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องอ่อนไหวและมีผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนและความปรองดองภายในชาติ รัฐอาจพิจารณานำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice) มาเป็นอีกทางออกหนึ่งในการแก้ไขปัญหา ซึ่งมุ่งเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสียหายและสังคม และการกลับคืนสู่สังคม (reintegration) โดยเปิดให้มีการพูดคุยเจรจา สร้างความเข้าใจต่อกัน เพื่อหาทางแก้ไขความแตกต่างด้วยสันติวิธี

กสม. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกฝ่ายจะใช้ความอดทนอดกลั้นและดำเนินการใด ๆ โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนสากลและขอบเขตของกฎหมายเป็นสำคัญ เพื่อให้สังคมก้าวผ่านวิกฤตการณ์ทางการเมืองไปได้พร้อมกันอย่างสันติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

23 มีนาคม 2564